

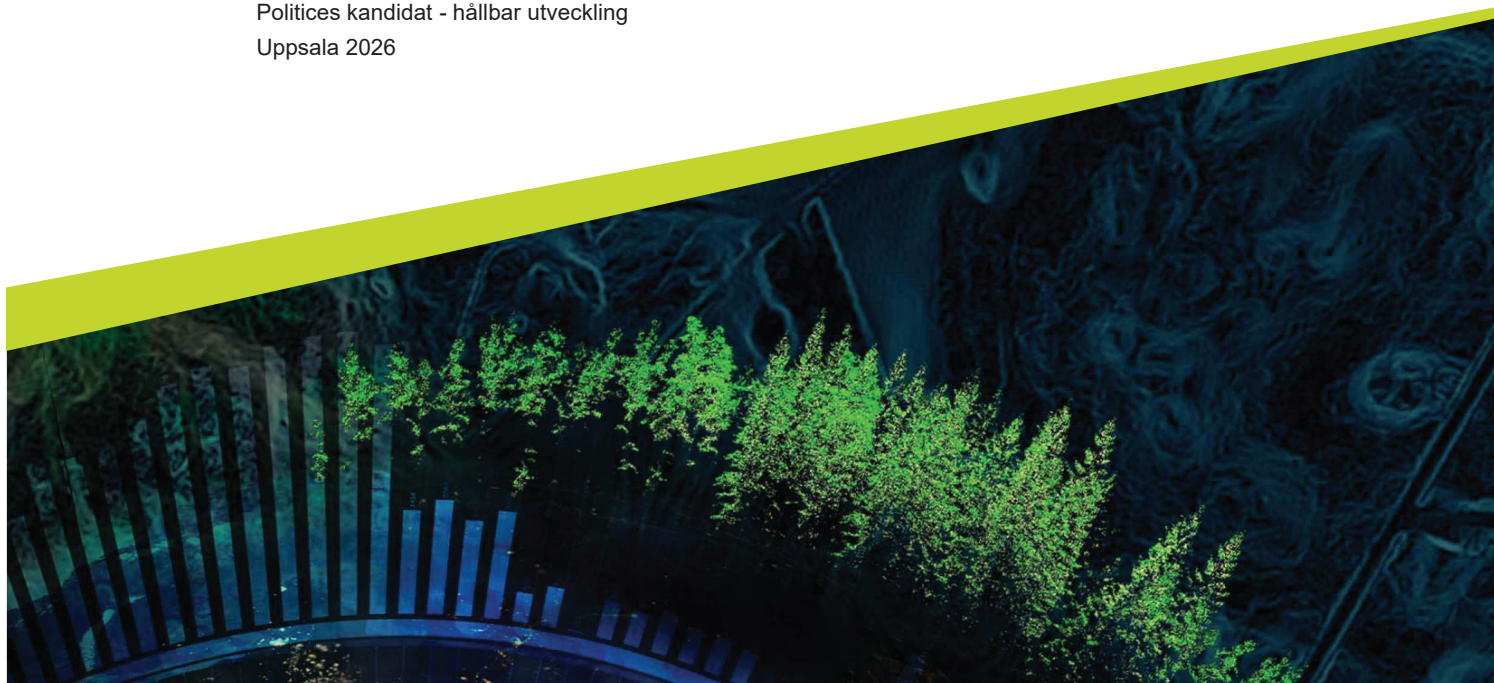
Hur klimatkrisen används för att motivera ett aktivt skogsbruk i Sverige

En argumentationsanalys av SOU 2025:93 och rapporten från SCA:s rundabordssamtal

---

Ludvig Jogmark

Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Politics kandidat - hållbar utveckling
Uppsala 2026

Hur klimatkrisen används för att motivera ett aktivt skogsbruk i Sverige - En argumentationsanalys av SOU 2025:93 och rapporten från SCA:s rundabordssamtal

How the climate crisis is being used to justify active forestry in Sweden - An argument analysis of SOU 2025:93 and the report from the SCA roundtable discussion

Ludvig Jogmark

Handledare:	Jonathan Rahn, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för stad och land
Examinator:	Brian Kuns, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för stad och land
Omfattning:	15 hp
Nivå och fördjupning:	Grundnivå, G2E
Kurstitel:	Självständigt arbete i Hållbar utveckling, G2E
Kurskod:	EX1019
Program/utbildning:	Politics kandidat - hållbar utveckling
Kursansvarig inst.:	Institutionen för stad och land
Utgivningsort:	Uppsala
Utgivningsår:	2026
Upphovsrätt:	Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.
Elektronisk publicering:	https://stud.epsilon.slu.se
Nyckelord:	Svenska skogsdebatten, SOU 2025:93, substitutionseffekten, (grön) exploatering, svag hållbarhet

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap

Institutionen för stad och land

Avdelningen för landsbygdsutveckling

Sammanfattning

Sverige är ett land med ett intensivt skogsbruk. Samtidigt vet vi att skogsbruket resulterar i koldioxidutsläpp och förlust av naturliga ekosystem. Förekomsten av det här har lett till debatt om hur skogen ska brukas. I denna uppsats analyseras argumentationen om skogens klimatnytta i Skogsutredningen SOU 2025:93 och rapporten från ett rundabordssamtal initierat av skogsbolaget SCA. Utredningen avgränsades, på grund av sin omfattning genom en konkordansanalys. De två källorna analyserades genom en politisk diskursanalys (PDA). Argumentationen analyserades utifrån frågorna: i) vilka likheter finns mellan källorna? ii) vilka alternativa intressen kan ligga till grund för argumentationen? och iii) vilka intressen lyfts inte fram i källorna?

SOU:n analyseras då den vid eventuell implementering kommer resultera i ökat fokus på produktionen i skogen. Rapporten från SCA är resultatet av ett samtal om hur det kan utvecklas ett större momentum för narrativet att skogen måste brukas för att generera störst klimatnytta. För att synliggöra vilka bakomliggande intressen som kan finnas för källornas ståndpunkter används teorin (grön) exploatering. Begreppet svag hållbarhet används för att förstå vilken typ av hållbarhet källorna förespråkar.

Tidigare forskning visar att politiken länge har prioriterat produktion framför miljömässiga värden. Studien visar att Skogsutredningen och rapporten från SCA har väldigt liknande argumentationsstruktur. De motiverar ett intensivt brukande av skogen genom substitutionseffekten och gör skillnad mellan biogena och fossila utsläpp. Argumentationen kan ifrågasättas då skogens klimatnytta ökar vid aktivt skogsbruk först efter lång tid, tid som mänskligheten inte har om klimatkrisen ska tacklas. Det leder till att ifrågasätta om källorna kommunicerar ståndpunkten för klimatets skull, eller om det underliggande intresset i själva fallet är ekonomisk tillväxt. Argumentationen utelämnar alternativa perspektiv och värden såsom krisen för den biologiska mångfalden och skogsbrukets negativa inverkan på rennäringen.

Nyckelord: Svenska skogsdebatten, SOU 2025:93, substitutionseffekten, (grön) exploatering, svag hållbarhet

Abstract

Sweden has an intensive forestry sector. At the same time, forestry is known to result in carbon emissions and the loss of natural ecosystems. These impacts have contributed to an ongoing debate regarding how forests should be managed. This thesis analyses the arguments concerning the climate benefits of forests in the Forestry Inquiry (SOU 2025:93) and a report from a roundtable discussion initiated by the forestry company SCA. Due to its scope, the inquiry was delimited through a concordance analysis. The two sources were examined using Political Discourse Analysis (PDA). The analysis was guided by the following questions: (i) What similarities exist between the sources? (ii) What alternative interests may underlie the arguments presented? and (iii) Which interests are not highlighted in the sources?

The Forestry Inquiry is analysed because its implementation would result in a greater emphasis on forest production. The SCA report is the outcome of a discussion on how to build greater momentum for the narrative that forests must be actively managed to maximize their climate benefits. The theory of (green) exploitation is employed to identify potential underlying interests behind the positions expressed in the sources. The concept of weak sustainability is used to understand the type of sustainability that the sources advocate.

Previous research has shown that forest policy has long prioritized production over environmental values. The findings demonstrate that the Forestry Inquiry and the SCA report share a highly similar argumentative structure. Both justify intensive forest management through the substitution effect and by distinguishing between biogenic and fossil emissions. However, this line of argument may be questioned, as the climate benefits of active forest management only materialize after a considerable period, time that humanity doesn't have if the climate crisis is to be effectively addressed. This raises the question of whether the sources promote these positions primarily for the sake of climate mitigation, or whether the underlying interest is economic growth. Furthermore, the argumentation excludes alternative perspectives and values, such as the biodiversity crisis and the negative impacts of forestry on reindeer husbandry.

Keywords: The Swedish forestry debate, SOU 2025:93, substitution effect, (green) extraction, weak sustainability

Innehållsförteckning

Förkortningar	6
1. Inledning	7
1.1 Syfte och Frågeställning	10
2. Metod	11
2.1 Material	11
2.2 Politisk diskursanalys	11
2.3 Tillvägagångssätt	14
2.3.1 Avgränsning - konkordansanalys	14
2.3.2 Argumentationsanalys	16
2.4 Positionering och reflexivitet	16
3. Teori	17
3.1 Tidigare forskning.....	17
3.2 Grön exploatering.....	18
4. Analys	22
4.1 Climate benefits from forests, forestry and forest industry – how can we clarify, calculate and communicate them?	22
4.2 En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk - SOU 2025:93.....	25
4.3 Jämförande analys.....	28
4.4 Kritisk analys	29
5. Diskussion	31
5.1 Industrin och politiken går hand i hand	31
5.2 Tillväxt framför hållbarhet.....	32
5.3 Brist på andra perspektiv	34
6. Slutsats	35
Referenser	37

Förkortningar

Förkortning	Betydelse
SCA	Svenska Cellulosa Aktiebolaget
IPCC	Intergovernmental Panel of Climate Change
SOU	Statens offentliga utredningar
PDA	Political discourse analysis

1. Inledning

Den svenska skogen brukas intensivt och takten väntas bara att öka (Eggers et al. 2022:213). Avskogningen av svenska naturskogar sker sex till sju gånger snabbare än avskogningen av Brasilianska naturskogar i Amazonas (Pascual et al. 2026:1256). Mellan 2002 och 2023 var 19% av alla kalhyggen i gammelskogar, skogar som förmodligen aldrig brukats storskaligt (Ahlström et al. 2022:1).

Skogen kan beskrivas som en kolsänka. Biomassan och marken lagrar koldioxid som annars skulle befinna sig i atmosfären (Naturvårdsverket 2024). Globalt sett lagrar all skog totalt 650 miljarder ton koldioxid. Avskogning är en av de största orsakerna till klimatförändringarna (Khaine & Woo 2015:16–17). Kolsänkan i de svenska skogarna minskar, vilket leder till ”att avståndet till bindande klimatmål växer” (Rummukainen 2024:63). Samtidigt ser det mörkt ut för den biologiska mångfalden, globalt och i Sverige. En åttodel av Jordens alla arter riskerar att utrotas och människan har signifikant påverkat 75% av jordens yta (UNEP 2022). I Sverige är många arter som har skogen som livsmiljö hotade (Andersson et al. 2026:7). Det intensiva trakthyggesbruket (även känt som kalhyggesbruk) pekas ut som en orsak till minskningen av den biologiska mångfalden (Andersson et al. 2026:7). Trots att de bakomliggande orsakerna till krisen för den biologiska mångfalden ofta motiveras med argument om ekonomisk tillväxt kan det få omvänt resultat. Hotet mot den biologiska mångfalden kan få stora effekter på ekonomin och människors välfärd (Millennium Ecosystem Assessment 2005:6–8). Ekosystemtjänster är något vitalt för både tillväxten och människors välmående (Millennium Ecosystem Assessment 2005:6–8). De negativa effekterna på klimatet och biodiversiteten påverkar även rennäringen negativt (Berg 2010:3). Rennäringen är en av de viktigaste näringarna för samer, både kulturellt och ekonomiskt (Norén 2026). Rennäring bedrivs i Sápmi, där en majoritet av skogsbruket också bedrivs (Horstkotte 2021:5).

Det svenska skogsbruket resulterar således i negativa effekter för; klimatet, biologiska mångfalden och samerna, Europas enda urfolk. Trots det fortsätter ett intensivt avverkande av de svenska skogarna (Eggers et al. 2022:213). I februari 2024 tillsatte regeringen en ny skogspolitisk utredning. I augusti 2025 överlämnades slutbetänkandet: ”En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk – SOU 2025:93” till Landsbyggsminister Peter Kullgren. Utredningens syfte var bland annat att:

”öka skogens tillväxt och därigenom säkra en långsiktig tillgång på inhemsk råvara. Detta stärker bioekonomin, minskar beroendet av fossila resurser och möjliggör undanhållande av utsläpp från andra klimatbelastande material.” (SOU 2025:93 s.1019).

Samtidigt visar bland annat Skogsstyrelsen att fokus länge har varit på att avverka skog för ekonomisk vinning snarare än för klimatnytta. I utredningen, såväl som i denna uppsats är ”aktivt skogsbruk” återkommande. I denna uppsats ses ett aktivt skogsbruk som när fokus är på just brukandet av skogen för att öka tillgången till biogent material.

Skogsutredningen tar ställning i skogsdebatten (Svensson et al. 2026:51–52). Svensson m.fl (2026:52) skriver att det tydligt går att se att skogsindustrin i ett flertal skogsutredningar, inklusive SOU 2025:93, fått genomslag för deras ståndpunkter. Detta grundas på att utredarna i regel kommer från skogsindustrin samt vilka remissinstanser som uttryckt sig positivt respektive negativt till utredningens förslag (Svensson et al. 2026:51–52). SMHI är en av remissinstanserna som uttrycker kritik mot skogsutredningen SOU 2025:93. De menar att utredningen har ett starkt fokus på produktionsmålet och att miljökonsekvensbeskrivningen inte är tillräcklig (SMHI 2025:2). SMHI (2025:2) skriver att det resulterar i att det andra skogspolitiska målet, miljömålet inte kan uppnås.

Utredningen tar ställning i debatten om hur den svenska skogen ska brukas, en debatt som är djupt polariserad. Debatten består i huvudsak av två sidor. Ena sidan argumenterar för ett nerskalat skogsbruk och ökat skydd för skogar. De menar att skogsbruket resulterar i negativ påverkan på den biologiska mångfalden, det koloniserade urfolket samernas viktigaste näring, rennäringen och att bevarad skog har en viktig roll i mildringen av klimatförändringarna (WWF & Naturskyddsföreningen 2023; Greenpeace 2025; Olsson & Johansson 2025:5). Viktigt att poängtera är att aktörerna på denna sida av debatten inte argumenterar för att skogsbruket helt ska stoppas. Flera miljöorganisationer argumenterar för att minst 30% av produktionsskogarna i Sverige ska ges ett formellt skydd (Fältbiologerna 2022; Greenpeace Sweden 2026; Skydda skogen n.d.). De som förespråkar minskat skogsbruk menar således att skogens klimatnytta är som störst om den står kvar och agerar som en kolsänka. Samt att ett förändrat skogsbruk är det enda sättet att respektera samers rättigheter och ge bättre förutsättningar för renskötsel.

Skogsindustrin presenterar dock en bild där ett extensivt skogsbruk målas upp som en klimathjälte snarare än en klimatbov. Industrin argumenterar att skogsbruket är viktigt utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv och att ett intensivt skogsbruk har en viktig roll i den så kallade gröna omställningen (Beckeman et al. 2024; Englund et al. 2025:1935). I den gruppen finns dels aktörer från skogsindustrin. Svenska Cellulosa aktiebolaget (SCA), Europas största privatägda skogsbolag är en av aktörerna som argumenterar för ett aktivt skogsbruk. 2019 bjöd SCA in till ett rundabordssamtal där representanter från

skogsindustrin och akademien träffades. Samtalets syfte var att diskutera hur en rapporteringsmodell som även inkluderar koldioxid lagrad i skogsprodukter kunde få ett större genomslag (SCA 2019:3). Resultatet från samtalet publicerades sedan av SCA i rapporten: ”Climate benefits from forests, forestry and forest industry – how can we clarify, calculate and communicate them”.

Den här sidan i debatten hävdar att ett intensivt skogsbruk möjliggör en ersättning av fossilt material med biogent material. Denna idé kallas ofta för ”substitutionseffekten”. Aktörerna inom skogsindustrin menar att biogena material är att föredra eftersom koldioxid lagras i olika träprodukter (Stora Enso n.d.). Ny skog planteras sedan efter skövling vilket innebär att koldioxiden kommer att tas upp från atmosfären (Stora Enso n.d.). Idén bakom effekten är således att om biogent material används för att ersätta fossila material ökar inte mängden koldioxid i atmosfären. Den nya planterade skogen kommer att binda upp koldioxiden som när produktens livslängd är slut, släpps ut.

Inom forskningen råder det inte konsensus om hur skogen ska användas för att motverka klimatförändringarna på bästa sätt. Forskning visar att skogens klimatnytta kan vara störst om den brukas och ersätter fossilt, men då handlar det om långa tidsperioder (Englund et al. 2025:1935). På kort sikt visar studier att ett mindre intensivt skogsbruk genererar störst klimatnytta (Englund et al. 2025:1935). Samtidigt bedömer FN:s klimatforskningsråd IPCC att utsläppen måste minska drastiskt inom de kommande decennierna för att hindra en uppvärmning på +2°C innan år 2100 (IPCC 2023:20). I en studie skriver Pascual m.fl (2026:1255) att:

“We found that primary forests store ~72% more C [kol] than managed secondary forests in vegetation, deadwood, soils, and harvested wood products combined (land C storage)”.

Det finns således belägg för att kritisera påståendet om att skogen måste brukas intensivt för att minska klimatförändringarna.

Skogsbolaget SCA, initierade således 2019 ett samtal om hur en ny rapporteringsmodell, som bland annat inkluderar substitutionseffekten kunde få ett större genomslag. 2025 lämnades en skogsutredning över till regeringen som tar ställning i frågan om substitutionseffekten. Det finns tydliga indikationer att utredningen går på den linje som SCA 2019 la fram i rapporten. Det är därmed relevant att kritiskt analysera hur skogsutredningen och rapporten argumenterar när det kommer till skogens klimatnytta. Det kan motiveras med att idén om substitutionseffekten och att skogens klimatnytta ökar vid ett aktivt skogsbruk inte kan ses ha stöd i forskningen. Speciellt inte när man tar in de tidsramar som IPCC

menar att mänskligheten har när det kommer till att bekämpa klimatförändringarna.

1.1 Syfte och Frågeställning

Med denna bakgrund är det relevant att undersöka argumentationen kring skogens klimatnytta i skogsutredningen SOU 2025:93 och rapporten från SCA som presenteras ovan. Syftet med uppsatsen är att kritiskt analysera hur skogsutredningen respektive rapporten från rundabordssamtalet argumenterar för att ett aktivt skogsbruk är den rätta handlingen för att motverka klimatförändringarna.

Studien undersöker dessa frågeställningar:

- Vilka likheter kan återfinnas mellan skogsutredningen och rapporten från rundabordssamtalets argumentation om skogens klimatnytta?
- Vilka alternativa intressen kan ligga till grund för ståndpunkten/ståndpunkterna i SOU 2025:93 och rapporten?
- Vilka intressen och perspektiv framgår inte i de två källorna?

2. Metod

I uppsatsen har generativ AI använts sparsamt. Det har vid enstaka tillfällen använts för att söka källor.

2.1 Material

I studien analyseras två texter. Första texten är 2024 års skogsutredning ”En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk - SOU 2025:93”. Särskild utredare var Göran Örlander, professor i skogsskötsel och tidigare skogsskötselchef på Skogsstyrelsen (Skogsaktuellt 2026). Örlander har även haft flera roller på Södra skogsägarna (Skogsaktuellt 2026).

Den andra texten är rapporten ”Climate benefits from forests, forestry and forest industry – how can we clarify, calculate and communicate them?”. Rapporten är publicerad av skogsbolaget SCA och är från ett rundabordsamtal initierat av SCA. Företagen och institutionerna som var representerade var: Svebio, Skogforsk, Chalmers, Södra, FutureVistas, SCA, Skogsindustrierna, SLU och Brevens Bruk.

Skogsutredningens sammanfattning, remissvar från olika parter i skogsdebatten samt Skogsstyrelsens rapport ”Makten över skogen” visar på indikationer att utredningen tar en tydlig ställning i skogsdebatten. I inledningen av den här studien beskrivs det hur ett samspel mellan industrin och politiken länge har inneburit att fokus inom skogspolicyn har varit på avverkning och ekonomisk vinning (Svensson et al. 2026:45). Som det beskrivs i uppsatsens inledande del är en central aspekt i skogsdebatten frågan om skogens roll i klimatarbetet; ska den användas som en kolsänka eller om fokus ska vara på att substituera utsläpp från fossila produkter. Den nya skogsutredningen tar ytterligare ställning i debatten om skogen. Utredningen lägger sig närmare de idéer som kommer från industrin. Dessa idéer presenteras dels i rapporten från rundabordsamtalet, vars syfte var att utveckla momentum för substitutionseffekten. Det är på grund av detta som de två källorna valdes för analysen.

2.2 Politisk diskursanalys

För att analysera de två källornas argumentation om skogens klimatnytta användes politisk diskursanalys. Jag utgick utifrån metoden som utvecklats av Norman Fairclough och Isabella Fairclough (2012). Metoden introducerades i boken ”Political Discourse Analysis: A Method for Advanced Students”.

Det som kännetecknar metoden är att den bygger på idéer från kritisk diskursanalys, medan den analytiska metodologin är inspirerad av argumentationsteori. Metoden betraktar politiska diskurser som primärt argumentativa diskurser. Metoden har en syn på politik där fokus för analysen är vilken handling en aktör argumenterar för. (Fairclough & Fairclough 2012:34)

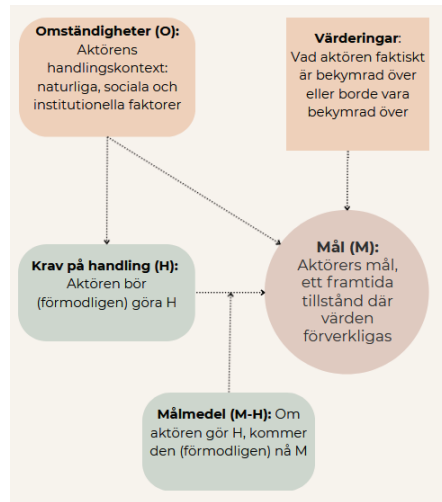
Fairclough och Fairclough (2012:35) skriver att:

“PDA [political discourse analysis] is therefore understood as the analysis of political discourse from a critical perspective, a perspective which focuses on the reproduction and contestation of political power through political discourse, and this definition can be taken to underlie our own approach in the chapters that follow.”

Politisk diskursanalys kan således förklaras som en kritisk metod som analyserar hur makt reproduceras genom politiska diskurser. Vidare skriver Fairclough och Fairclough (2012:35-36) att det är kritiskt att förstå argumentationen bakom politisk kommunikation för att förstå de politiska strategier de är en del av. Genom att förstå argumentationen kan kommunikationen analyseras kritiskt (Fairclough & Fairclough 2012:35).

Metoden valdes som utgångspunkt på grund av dess fokus på praktisk argumentation, kritiska ansats och gedigna grund för att analysera argumentationen i källorna. Politisk diskursanalys som Fairclough och Fairclough beskriver den har valts som metod då den metodologiska delen är inspirerad av argumentationsanalys. Vidare valdes metoden på grund av fokuset på praktisk argumentation. I inledningen visas det att båda källorna argumenterar om att skogen bör brukas aktivt för att generera störst klimatnytta. Texterna argumenterar således för en viss typ av handling för att uppnå ett visst mål. Uppsatsens syfte är även att undersöka om det finns alternativa intressen som kan ligga till grund för aktörernas ståndpunkter.

Fairclough och Faircloughs modell för att analysera politiska diskurser består av fem begrepp: mål, krav på handling, omständigheter, värderingar och målmedel. Vad som kännetecknar begreppen och hur de samspelar visas i figur 1.

Figur 1. Illustration över delarna i PDA (Fairclough och Fairclough 2012, egen bearbetning)

En aktör argumenterar för att uppnå ett visst *mål*. Utgångspunkten i modellen är som sagt att politiska diskurser handlar om att aktörer argumenterar för eller emot en viss typ av handling. De argumenterar för en viss typ av *handling* (H) för att uppnå ett specifikt mål (M). Målet som en aktör strävar efter kan antingen vara en framtid som aktören faktiskt önskar, eller en framtid som aktören utifrån moral och omgivning känner att den bör vilja uppnå. Målen är även i denna kontext en framtid som kan ses som rimlig enligt aktören. (Fairclough & Fairclough 2012:71-72)

Fairclough och Fairclough betraktar omständigheterna och målen som premisser när det kommer till praktisk argumentation. Aktörer väljer en viss handling utifrån vilket mål som handlingen ska resultera i och vad aktören har för omständigheter. *Omständigheterna* kan beskrivas som hur världen ser ut i aktörens utgångsläge. En annan aspekt som är avgörande för vilket handlingsalternativ en aktör argumenterar för och målet den strävar efter är aktörens värderingar. *Värderingar* defineras som "vad aktören faktiskt är bekymrad över eller bör vara bekymrad över" (Fairclough & Fairclough 2012:70-72, författarens översättning)¹. Sista aspekten i modellen är argumentationens *målmedel*, det som bör visa på att aktören faktiskt når det utsatta målet genom att handla på det föreslagna sättet. (Fairclough & Fairclough 2012:70-72)

För att svara på vilka likheter som finns mellan källorna användes; värderingar, mål och mål-medel. Efter att analysen av texterna var gjord analyserades argumentationsstrukturen kritiskt. Genom att analysera om kravet på handling faktiskt kan tänkas leda till målet eller allalternativa mål kunde metoden bidra med

¹ Ursprungligt citat: "what the Agent is actually concerned with or ought to be concerned with"

att synliggöra om källorna hade alternativa mål de strävade efter. En analys av värderingarna kan enligt Fairclough och Fairclough visa vad en aktör faktiskt är bekymrad över. En analys av denna aspekt bör således kunna visa på om det finns några mer implicita mål som kan förklara aktörernas krav på handling. Slutligen valdes denna diskursiva metod på grund av dess kritiska ansats. Uppsatsens två sista frågeställningar handlar om alternativa intressen och intressen som inte framkommer i källorna. Där passar en kritisk ansats för att analysera vad källorna egentligen kan tänkas värdera och vad som inte framkommer av källornas argumentation.

2.3 Tillvägagångssätt

2.3.1 Avgränsning - konkordansanalys

Studien analyserar argumentationen kring skogens klimatnytta i två källor, skogsutredningen och en rapport från SCA. Rapporten från SCA omfattar nio sidor och kommer att analyseras i sin helhet. Skogsutredningen på grund av sin omfattning (1120 sidor) avgränsades genom en konkordansanalys. En konkordansanalys (Engelskans Concordance analysis) är en form av korpusbaserad analys (Jones 2024:92–93). Det innebär att ett korpus (en text eller samling texter) analyseras med hjälp av ett datorprogram (ibid 92-93). En konkordans visar i vilken kontext ett specifikt sökord finns i ett källmaterial. En väljer hur stor kontexten ska vara (hur många ord till vänster respektive höger) som ska visas (Jones 2024). Denna form av analys resulterar i att det går att avgränsa ett stort textmaterial genom att använda sökord som är kopplat till temat som undersöks.

Konkordansanalys valdes som metod eftersom uppsatsen undersöker ett specifikt tema; skogens klimatnytta. I detta fall användes sökord som användes i argumentationen kring skogens klimatnytta för att ta ut de specifika delar i utredningen som handlar om just skogens klimatnytta. En alternativ metod skulle innebära att endast studera valda avsnitt av skogsutredningen. De relevanta delarna omfattade dock över 400 sidor. Materialet behövde således avgränsas ännu mer. En konkordansanalys kommer visa träffar från textens alla delar, så länge de valda sökorden finns med.

Val av sökord:

Först genomfördes en ”word frequency analysis” i programmet Antconc på rapporten från SCA. Den genomfördes eftersom rapporten i sin helhet handlade om uppsatsens tema. Medan skogsutredningen behandlar en rad olika teman. Analysen visade vilka 100 ord som återkommer oftast i källan. De träffar som handlade om skogens klimatnytta och substitution markerades. En risk med denna metod, att välja sökorden baserad på en annan källa än den som ska analyseras

med en konkordansanalys, är att källorna kan använda sig av olika ord för att beskriva samma sak. Rapporten från SCA var även på engelska medan skogsutredningen var på svenska. Sökorden behövde därmed översättas. Då uppstår ytterligare en risk att skogsutredningen använde sig av andra översättningar. För att minimera riskerna genomfördes i Antconc en analys av skogsutredningen för att se hur många gånger de valda sökorden förekom. Tanken med detta var att få en uppfattning om de valda orden används mycket eller inte i källan. Slutligen lästes skogsutredningens sammanfattning (s.27-47) för att ytterligare få en uppfattning huruvida skogsutredningen använde sig av de valda sökorden eller inte. Samt om jag missat något ord som kunde ses som relevant att ha med i analysen. Efter dessa steg togs beslutet att sökorden kunde ses som tillräckliga.

I programmet Antconc är det möjligt att genomföra ”simple regular expressions”. Genom denna metod är det möjligt att skriva in ett ord följt av en asterisk (*) för att i resultatet få med alla böjningar av ett ord eller när sökordet har satts ihop med ett annat ord (Bartsch 2021). Därmed anpassades slutligen sökorden. Substitution skrevs om till substit* för att få med alla olika böjningar och sammansättningar av ordet och detsamma med fossilt som skrevs om till fossil*. Se tabell 1 för de slutgiltiga sökorden som användes i konkordansanalysen.

Tabell 1. Konkordansanalysens sökord

Sökord
Fossil*
Produkter*
Klimatförändringar*
Tillväxt*
Koldioxid*
Substit*
Hållbar*

Konkordansanalysen:

När sökorden var valda genomfördes konkordansanalysen. Analysen genomfördes i datorprogrammet Antconc. För att programmet skulle kunna analysera filen

gjordes den först om till formatet txt. Sedan laddades filen upp i Antconc som ett ”temporal corpus”. Sedan valdes ”500 hits” för att få med varje gång ett sökord användes. Som beskrivs ovan följdes varje sökord av en asterisk (*). Respektive sökord skrevs in i Antconc, 25 tokens valdes (25 ord till höger om sökordet och 25 ord till vänster om sökordet). Sedan genomfördes en tematisk kodning. De kontexter som handlade om skogens klimatnytta markerades.

2.3.2 Argumentationsanalys

De två källmaterialen analyserades utifrån Faircloughs och Faircloughs (2012) modell för politisk diskursanalys. Först analyserades rapporten “Climate benefits from forests, forestry and forest industry – how can we clarify, calculate and communicate them?” Rapporten studerades och citat som kunde visa på rapportens; krav på handling, mål, mål-medel, omständigheter och värderingar markerades. Sedan skapades en figur för att redogöra för rapportens argumentationsstruktur med inspiration med den figur som återfinns i ”Political Discourse Analysis: A Method for Advanced Students”.

Sedan analyserades resultaten från konkordansanalysen på skogsutredningen SOU 2025:93. Excel-filen med resultaten gick igenom och citat som kunde visa på utredningens; krav på handling, mål, mål-medel, omständigheter och värderingar markerades. Konkordansanalysen tog ut 25 ord till vänster och 25 ord till höger av respektive träff. Därmed var det i många fall nödvändigt att gå tillbaka till originalkällan för att studera meningar som blev avklippa i analysen eller när mer kontext behövdes. Sedan skapades ytterligare en figur för att grafiskt kartlägga den argumentativa strukturen i skogsutredningen gällande skogens klimatnytta.

2.4 Positionering och reflexivitet

Uppsatsens syfte är att analysera två källor som behandlar skogens klimatnytta. Eftersom analysen är utförd av mig påverkas utfallet av min kulturella och socioekonomiska bakgrund, erfarenheter, fördomar och åsikter. Hur vi förstår vår omvärld och de fall som vi studerar beror på vår bakgrund och åsikter. Därmed blir det relevant att gå in på mitt förhållningssätt till frågan. Jag är kritisk till den ståndpunkt de två källorna kommunicerar, att skogen måste brukas aktivt och intensivt. Min skepticism mot detta synsätt grundar sig i de negativa effekter detta kan tänkas få på biologisk mångfald, samers rättigheter, klimatet och i längden kommande generationers möjlighet att få ett värdigt liv. Faktumet att jag är kritisk kommer att genomsyra hela uppsatsen. Min kritiska ingångspunkt avgjorde att just de två källorna valdes, att det specifika temat valdes, hur materialet tolkades och utifrån vilka perspektiv argumentationen analyserades utifrån.

3. Teori

3.1 Tidigare forskning

I uppsatsens inledning ges en kort bakgrund av den svenska skogsdebattens två huvudsakliga sidor. Uppsatsen undersöker argumentationen i skogsutredningen och rapporten från rundabordssamtalet. Syftet är att belysa likheterna i källornas argumentation. Samt undersöka argumentationen från ett kritiskt perspektiv. Kommande avsnitt kommer främst fokusera på de två sfärer inom debatten som källorna kan sägas representera; industrin och politiken.

Skogsutredningen fokuserar mer på skogsproduktion än vad som gjorts tidigare. Det är talande då svensk skogspolicy länge haft ett övergripande fokus på de ekonomiska värdena i skogen framför de miljömässiga (Beland Lindahl et al. 2017:44-48). 1993 gjordes en omläggning av skogspolitiken. Produktionsmålet och miljömålet gavs då lika prioritet (ibid 48-54). Beland Lindhal med flera (2017:54) skriver att den här typen av politik kan beskrivas som ”more of everything”. De menar att det finns ett synsätt att mer kan skapas av existerande naturresurser och att denna syn kan ses som inspirerad av ekologisk modernitet (Ibid 2017:54). Fynden i Beland Lindhals studie är relevanta då både SCA och utredaren verkar vara av uppfattningen att skogspolicyn och förståelsen av skogens klimatnytta resulterat i ett för stort fokus på skyddandet av skogen framför produktionen.

Utredningen och rapporten har ett starkt fokus på bioekonomins roll i den gröna omställningen. Den svenska bioekonomin är en sektor som har formats av ett fåtal aktörer (Holmgren et al. 2022:53). Aktörerna som har störst inflyttande i bioekonomin är en liten grupp som har goda förbindelser med forskningsorganisationer inom bioraffinering, skogsindustrin, andra aktörer inom forskningen och regionfullmäktige i olika regioner (Ibid 2022:53). Dessa aktörer har “använt de övergripande visionerna för bioekonomin som ett sätt att framställa de oundvikliga industriella omställningarna som gröna och transformativa” (Ibid 2022:53, författarens översättning)².

Aktörerna inom bioekonomin sprider i huvudsak tre olika narrativ (Holmgren et al. 2022:49). Första narrativet handlar om substitution, att rådande skötselmetoder är hållbara och att skogsbruket måste utvidgas för att öka klimatnyttan (ibid:49-51). Det andra narrativet handlar om teknisk innovation som nyckeln till ett grönare samhälle. I narrativet är huvudbudskapet att biomassa för det första i och

---

² Ursprungligt citat: “used the wider bioeconomy visions as a means to reconfigure inevitable industrial adjustments as green and transformative”

med substitutionseffekten är hållbart. För det andra att allt som produceras med fossila material i stället kan produceras med biogen råvara (ibid:51). Fossila utsläpp målas upp som negativa, medan biogena utsläpp beskrivs som ”hållbara” och ”gröna” (ibid:51). Det sista narrativet författarna redogör för handlar om skogsägarnas roll. Aktörerna målar upp en bild av att skogen måste brukas av människan för att generera störst klimatnytta (ibid:51). Narrativet är nära sammankopplat till de två föregående, aktörerna menar att skogen måste brukas för att kunna binda koldioxid och ersätta fossila material (ibid:51). Dessa tre narrativ har spridits nationellt och internationellt och återges av de flesta riksdagspartierna (ibid:49). Det Holmgren med flera har kommit fram till är av relevans i denna studie då den undersöker likheterna i argumentationen av de två tidigare presenterade källorna. De tre narrativen som presenteras ovan kommer att användas för att diskutera fynden i denna studie.

Den djupare kopplingen mellan skogsindustrin och politiken är något som behandlas i Skogsstyrelsens rapport ”Makten över skogen” (Svensson et al. 2026). Svensson (2026:45) beskriver systemet ”som ett skogsindustriellt komplex”. Komplexet har resulterat i att idéerna som lades fast i och med skogsutredningen 1993 har legat fast. De aktörer som författarna menar är delar i komplexet innefattar; ”majoriteten av de politiska partierna”, skogsbolag, intresseföreningar och skogsägarföreningar. De aktörer som rapporten menar är del av komplexet och som även var representerade på rundabordssamtalet är; SCA, Skogsindustrierna och Södra skogsägarna. Svensson (2026:45) skriver att ”Detta komplex bygger på en grundläggande ekonomisk logik: skogen ska avverkas, förädlas och exporteras i form av diverse skogsprodukter”. De viktigaste aspekterna till detta fenomen är ”marknadsintegrering av skogsprodukter, politiska koalitioner och svängdörrar mellan näringsliv och politik.” (Ibid 2026:60). Vidare skriver författarna om de effekter den nära relationen som skogsindustrin och politiken har. I inledningen beskrivs att aktörer från industrin har haft en aktiv roll i flertalet skogsutredningar. Detta fenomen, att industrins intressen genomsyrar politiken påverkar civilsamhället och resulterar i orättvisa (Ibid. 2026:60).

3.2 Grön exploatering

Denna uppsats handlar om fenomenet att ett aktivt och intensivt skogsbruk försvaras med argument om att det är den rätta handlingen för att motverka klimatförändringarna. Som redovisat i inledningen visar forskning (Englund et al. 2025:1935) att detta bara stämmer under väldigt långa tidsramar. Inom några decennier är påverkan sannolikt negativt. Även andra värden såsom biodiversitet påverkas negativt av ett aktivt och intensivt skogsbruk. Fenomenet, att motivera

en näring som bygger på exploatering (uttag från naturen) med argument om hållbarhet kan vara ett fall av (grön) exploatering.

För att förstå (grön) exploatering är det viktigt att först förstå vad som menas med exploatering. Exploatering kan beskrivas som “En typ av utveckling baserad på utnyttjandet av naturen” (Dunlap et al. 2024:439, författarens översättning)³. Vidare definerar Dunlap (2024:444) exploatering som:

“[...] a specific socioeconomic pattern (or structure of structures) and way of seeing and constituting the world (Chagnon et al., 2022), leading to the organization of nature based on a classification system that creates a hierarchy between humans (and non-humans) that objectifies 'nature' and denies 'the sacred' (see Benally, 2023). This worldview, categorical imposition and ideology is normalized, institutionally reproduced and, thus, becomes hegemonic.”

Exploatering påverkar både naturen och människor; den leder till ökad miljöstörning, resulterar i sämre arbetsvillkor och reproducerar koloniala strukturer (Ibid 2024:450). Först beskrevs exploatering som att det handlade om uttaget av icke-förnybara resurser men senare har begreppet breddats till att innefatta förnybara resurser såsom till exempel skogsbruk (Ibid 2024:440). Denna uppsats handlar om skogsbruket, en näring som kan beskrivas som en form av exploatering. Samhället använder sig av skogen för att generera samhällsutveckling.

(Grön) exploatering kan sammanfattas som när investeringar och näringsprojekt beskrivs som hållbara och motiveras med argumentationer om klimatomställning och andra ekologiska perspektiv (Dunlap 2024:450). Men i själva fallet är bakgrunden till projekten och satsningarna ekonomisk vinning genom fortsatt exploatering av naturen och människor (Ibid 2024:450). Projekt som kan kallas för (grön) exploatering utnyttjar faktumet att en omställning till ett mer hållbart samhälle måste ske (Brock 2024:462). Aktörer använder sig av detta narrativ för att i själva fallet fortsätta med exploatering, vilket är av vikt i den kapitalistiska idén om att ”utveckling” alltid måste ske (Ibid 2024:462). Utnyttjandet av klimatkrisen sker genom att aktörerna marknadsför exploaterings projekt som ”hållbara” och ”gröna”, det blir således (grön) exploatering (Ibid 2024:462).

Dunlap med flera (2024:446-451) skriver om fyra huvudsakliga kännetecken hos (grön) exploatering. 1) Kriser som exempelvis klimatkrisen används för att motivera skapandet och reproduktionen av marknader. Dessa marknader kan innefatta alltifrån ekoturism till undervattensgruvdrift. Aktörerna menar att dessa bör ses som en lösning på kriserna. Men i själva fallet kan ses spä på kriserna. 2) Marknaderna och satsningarna presenteras som hållbara, koldioxidneutrala och

---

³ Ursprungligt citat: “a style of development based on the appropriation of Nature”

som lösningar på klimatkrisen. Påståendena används för att legitimera en fortsatt exploatering. Den typen av kommunikation kan innefatta att exploateringen kommer resultera i ökad tillgång till förnybar energi, öka energieffektiviteten, bidra till ny grön teknikutveckling och leda till minskade utsläpp av koldioxid. Dessa första två aspekter av (grön) exploatering är det som särskiljer den från vanliga former av exploatering. 3) (Grön) exploatering och traditionell exploatering är ofta sammanflätade. Aktörer som sysslar med (grön) exploatering ägnar sig i stor utsträckning även åt traditionell exploatering. Projekten använder sig även i stor utsträckning av kapital, metoder och resurser som är resultatet av traditionell exploatering. Det används verktyg, maskiner och icke-förnybar energi. 4) Narrativen som aktörerna sprider för att legitimera projekten bygger på falska antaganden. Det handlar dels om att (gröna) satsningar antingen faktiskt resulterar i utsläpp eller har en negativ inverkan på naturen. Dunlaps fyra kännetecken av grön exploatering kommer att användas för att förstå och förklara de eventuella alternativa intressena som kan återfinnas i källorna. (Dunlap et al. 2024:446-451)

(Gröna) exploateringsprojekt kan i stället för att påverka miljön och klimatet positivt i själva verket ha en negativ påverkan. En studie på den Finska bioekonomin visar att skogsbrukets exploativa tendenser kan ses som en indikation att bioekonomin snarare hindrar en hållbar omställning än att möjliggöra den (Holz 2023:654-655). Holz skiver att

“The long-lasting extractive economic tradition, with the forest industry being the backbone of the Finnish economy, pairs up with societal norms that frame economically sustainable and efficient forest management as ‘taking good care of nature’.” (Holz 2023:655-656).

I Finland lyfts således bioekonomin fram som en viktig aspekt för en hållbar omställning. Men utfallet kan bli att naturen tar skada i stället för att den gynnas.

(Gröna) exploateringsprojekt har inte bara en negativ inverkan på miljön utan reproducerar även orättvisor och koloniala strukturer. Tornel (2023:848) skriver att

“Green extractivism promotes green (i.e., sustainable) practices and rhetoric to legitimize and further commodify nature [...] all the while expanding extractivism. This may include counterinsurgency strategies to sustain and reproduce colonial and gendered structural violence and secure access to 'cheapened' nature, resources, land, labor, information, and data”.

Diego Andreucci (2023:3) skriver att det blivit en vedertagen sanning att den globala ekonomin måste genomgå en hållbar omställning, denna diskurs resulterar dock i att orättvisorna och koloniala aspekter göms. En sådan hållbar omställning

av den globala ekonomin är beroende av upprätthållandet av dessa orättvisor och koloniala strukturer (Andreucci et al. 2023:3).

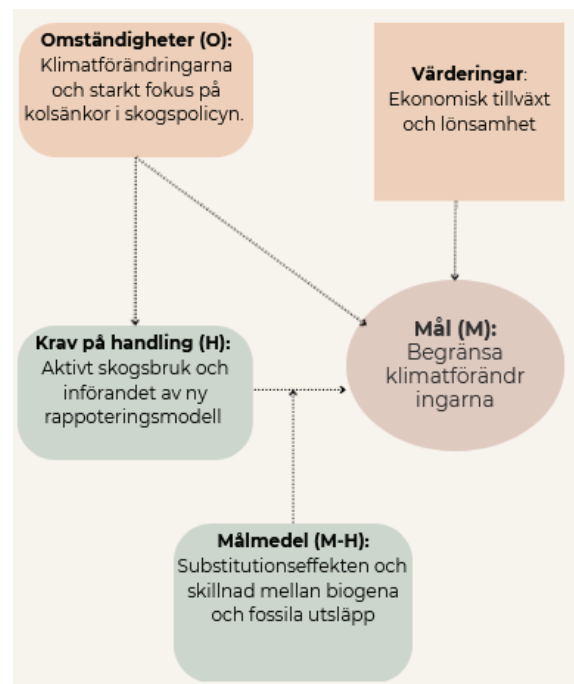
Fenomenet att förespråka lösningar på klimatkrisen som enbart tar hänsyn till det mänskliga perspektivet kan förklaras som en typ av ”svag” hållbarhet. Thomas Vogelpohl (2023:1–2) skriver om tre skilda synsätt på bioekonomin. Den första synen fokuserar på biotekniska innovationer. Den andra visionen fokuserar på ökad produktion av biogena produkter. Den sista visionen har en mer ekologisk förståelse där ekonomiska perspektiv nedprioriteras och där fokus i stället är på en hållbar resursanvändning. De två första synsätten kan beskrivas som att de har en svag definition av hållbarhet. I första hand fokuserar de på det antropogena, att samhället fortfarande ska ha möjligheten att extrahera skogsprodukter snarare än en syn på hållbarhet där fokus är på hela systemet; både det mänskliga och naturen (Ibid 2023:2). Vidare skriver Vogelpohl (2023:1–2) om hur miljöstandards när det kommer till bioekonomin bland annat kan ses som ett verktyg för att produktionen ska fortsätta och material ska kunna fortsättas produceras, snarare än att det handlar om ett värnande om naturen.

4. Analys

Här nedan följer analysen av uppsatsens två källmaterial. Analysen bygger på den metod som Fairclough och Fairclough utvecklat och som beskrivs i metodavsnittet (avsnitt 2.2).

4.1 Climate benefits from forests, forestry and forest industry – how can we clarify, calculate and communicate them?

Rapportens argumentation går ut på att ett aktivt skogsbruk och en ny rapporteringsmodell är viktiga steg för att begränsa klimatförändringarna. Det motiveras att handlingarna leder till målet genom substitutionseffekten och gör skillnad mellan utsläpp från biogena respektive fossila källor. För en grafisk redogörelse över rapportens argumentation, se figur 2.

Figur 2. Illustration över argumentationen i ”Climate benefits from forests, forestry and forest industry – how can we clarify, calculate and communicate them?” (Fairclough och Fairclough 2012, egen bearbetning)

Målet som författarna hävdar att de strävar efter kan sammanfattas som att motverka klimatförändringarna. Författarna skriver att “Skogen har en nyckelroll i samhällets försök att motverka den globala uppvärmningen (SCA 2019:2,

författarens översättning)⁴. Vidare skriver författarna att det saknas en “holistisk modell kring hur skogen, skogsskötsel och skogsindustrin i hela sin helhet samspelar med den globala uppvärmningen” (SCA 2019:2, författarens översättning)⁵. Rapporten handlar således om skogens roll att minska klimatförändringarna. Vidare menar författarna att det finns brister i kunskapen om hur skogsindustrin samspelar med klimatet.

En av omständigheterna som rapporten utgår ifrån handlar om klimatförändringarna. Det framgår (implicit) i rapporten att detta är en omständighet som författarna anser är något som måste ”lösas”. Vidare kan en annan omständighet identifieras. Författarna skriver att

“The LULUCF reporting methodology focuses on the stock (pool) of carbon in the forest and forest products. As a result, there is a strong policy focus on carbon storage in forests and less attention to dynamic improvements of carbon up-take in the forest and GHG savings associated with forest-based products, including bioenergy.” (SCA 2019:2–3).

Faktumet att författarna anser att rådande rapporteringsmodell skapar för stort fokus på skogen som kolsänka kan ses som en andra omständighet.

För det första argumenterar författarna att tillvägagångssättet för att rapportera skogens klimatnytta bör förändras. Den första handlingen framgår väldigt explicit. Författarna skriver att:

The forestry reporting model proposed by SCA provides a clear and more complete picture of the interactions between forestry and the global climate as it considers forest carbon storage, production emissions and substitution effects of forest products. Hence, benefits from both active forest management for increased raw material supply, as well as efficiency enhancements in the value chain are in focus. (SCA 2019:3).

Författarna förespråkar en rapporteringsmodell utvecklad av skogsbolaget SCA. Det argumenteras för att denna modell bidrar till en tydligare bild av sambandet mellan skogen och klimatet genom dess hänsyn till; kolsänkor, utsläpp i produktionsledet och substitutionseffekten. Rapportens syfte definieras som “att utveckla ett momentum för en rapporteringsmodell som inkluderar en komplett beskrivning och rapportering av koldioxidflödet och klimatpåverkan av skogen, skogsskötsel och skogsindustrin” (SCA 2019:3, författarens översättning)⁶.

---

⁴ Ursprungligt citat: “Forests have a key role in society’s efforts to curb global warming.”

⁵ Ursprungligt citat: “[...] lack a holistic model of how forests, forest management and forest industry as a whole interact with the global climate.”

⁶ Ursprungligt citat: “to develop momentum towards a forestry reporting model that includes a complete description and reporting of carbon flows and climate impact of forests, forest management and forest industry.”

Rapportens andra krav på handling är ett aktivt skogsbruk. Författarna menar att det leder till målet, minskade klimatförändringar. Genom att biogena produkter kan ersätta fossila produkter och således generera en ökad klimatnytta. Kravet är nära sammankopplat med det första kravet. Författarna argumenterar för en rapporteringsmodell som inte enbart fokuserar på koldioxid lagrad i skogen, utan även på koldioxid lagrad i produkter från biogena material. Det innebär att, utifrån rapportens premisser att ett aktivt brukande av skogen är förenligt med en ökad klimatnytta. Författarna skriver att:

“There should be a stronger emphasis on the effect of active forest management for enhanced growth and sustainable harvests as the key driver of climate benefits, including substitution effects.”.

De argumenterar således för hur ett aktivt skogsbruk kan resultera i ökad klimatnytta.

Handlingarna som beskrivs ovan motiveras med att det finns en viktig skillnad mellan biogena och fossila utsläpp. Denna skillnad är enligt författarna viktig då de menar att skogsprodukter kan användas för att ersätta fossila produkter och således ”minska” utsläppen. Denna idé framgår tydligt i följande citat:

It is important to more widely establish the understanding of the forest as part of a circular system and to emphasize the fundamental difference between biogenic “green” carbon and fossil “black” carbon. When biomass is used for products and energy, carbon is circulated between the atmosphere and the biosphere. In contrast, fossil carbon emissions add new carbon to the atmosphere. With this fundamental distinction established and acknowledged, there are good possibilities that the strong arguments in favor of forestry and forestry products are widely accepted. (SCA 2019:5)

Författarna menar att det finns en tydlig skillnad mellan koldioxid från biogent och koldioxid från fossilt. Koldioxidutsläpp från fossilt stannar i atmosfären och spår på klimatförändringarna, menar författarna. Medan koldioxid från produkter och energi som är resultatet av biomassa kommer den att under tid tas upp av biosfären. Det som i argumentationen kan ses som mål-medlet är att skogens klimatnytta är som störst om den brukas aktivt; det möjliggör för att substituera fossilt med biogent. Målmedel kan som tidigare skrivits beskrivas som: om aktören gör en viss handling (H) kommer den nå målet (M). Målet som författarna vill nå kan som sagt beskrivas som ökad klimatnytta, handlingen som de menar kommer leda till detta mål är ett aktivt skogsbruk och införandet av en ny rapporteringsmodell som innefattar substitutionseffekten.

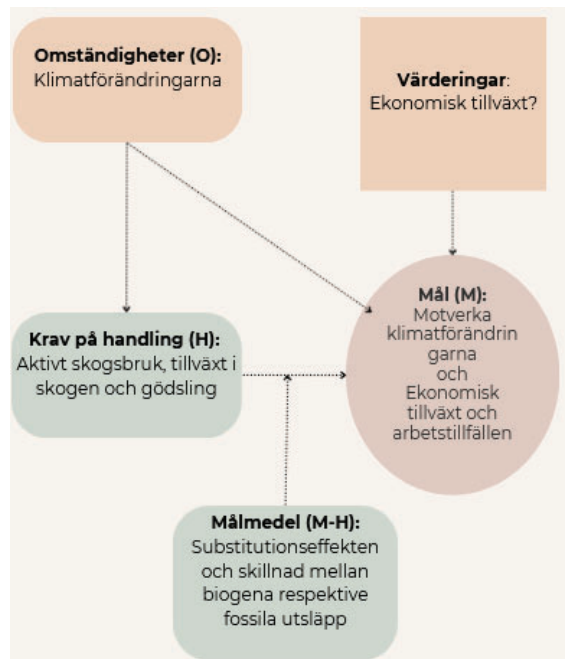
En möjlig värdering som författarna till rapporten kan tänkas ha är ekonomisk tillväxt och lönsamhet. Angående SCAs rapporteringsmodell skrivs det att

“This indicates strong synergies between financial performance and climate change mitigation, which we believe should render considerable attention in climate politics at national, European and global levels.” (SCA 2019:3)”.

De skriver således att den handling som aktörerna föreslår för att möta målet även är sammankopplad med ekonomisk tillväxt. Författarna skriver att “ett nyckelbudskap med SCA:s rapportering är att belysa synergien mellan lönsamt skogsbruk och skogsindustrins verksamhet å ena sidan, och klimatnytta å andra sidan” (SCA 2019:5, författarens översättning)⁷. En möjlig värdering som aktörerna har är således ekonomisk tillväxt, något som i detta fall kan användas för att förstå varför aktörerna föreslår just ett aktivt skogsbruk som verktyg för att minska klimatförändringarna. Detta resonemang kommer dock att utvecklas i uppsatsens diskussion.

4.2 En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk - SOU 2025:93

Skogsutredningen argumenterar för ett aktivt brukande av skogen, införandet av ett nytt sätt att rapportera skogens klimatnytta och ökat fokus på gödsling. Dessa handlingar ska enligt utredaren leda till en klimatomställning och att motverka klimatförändringarna. I figur 3 redogörs utredningens argumentation grafiskt.

⁷ Ursprunglig översättning: “A key message with SCAs reporting is to point at synergies between profitable forestry and forest industry operations on one hand, and climate benefits on the other”

Figur 3. Illustration över argumentationen i "En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk – SOU 2025:93" (Fairclough och Fairclough 2012, egen bearbetning)

Det mål som utredningen säger sig sträva efter är en "klimatomställning" och att "motverka klimatförändringarna". Utredningens syfte är att

"utveckla en framtida ändamålsenlig skogspolitik som främjar ett långsiktigt hållbart konkurrenskraftigt skogsbruk, ökad skoglig tillväxt och en långsiktigt ökad tillgång till hållbar skoglig biomassa för att fullt ut kunna bidra till klimatomställningen samt jobb och tillväxt i hela landet." (SOU 2025:93 s.3).

Detta kan förstås som att utredaren ser klimatomställningen som ett mål och "tillgång till skoglig biomassa" är ett verktyg för att nå dit. Utredningen har även som mål att bidra till ekonomisk tillväxt vilket leder till arbetsmöjligheter. Skogsutredningens mål när det kommer till skogens klimatnytta bör således kunna ses som att "motverka klimatförändringarna" och att en klimatomställning ska ske. Det här är narrativet som genomsyrar rapporten vilket kan ses i flertalet citat som liknar tidigare nämnda. En omständighet som kan ses som relevant för utredarens ståndpunkt är klimatförändringarna.

För att nå målet om att motverka klimatförändringarna presenteras i huvudsak fyra "handlingar": aktivt skogsbruk, tillväxt i skogen, nytt sätt att mäta skogens klimatnytta och ökad gödsling. I utredningen återfinns exempel när utredaren argumenterar för skogsbrukets roll i klimatomställningen, utredaren skriver exempelvis:

"Som en följd av förslagen i det här betänkandet förväntas investeringsviljan stärkas i skogsbruket och öka skogens tillväxt för att därigenom säkra en långsiktig tillgång på inhemsk råvara. Detta stärker bioekonomin, minskar beroendet av fossila resurser och möjliggör undanhållandet av utsläpp från klimatbelastande material." (SOU 2025:93 s.45).

Utredaren skriver även att

"Inom EU ökar till exempel ambitionsnivån för den kortsiktiga kolsänkan i skog och mark, medan regeringens bedömning är att ett aktivt skogsbruk med hög tillväxt och användning av produkter från förnybar råvara ger största möjliga långsiktiga klimatnytta." (SOU 2025:93 s.102).

Detta visar på en idé om att ett aktivt brukande av skogen genom skogens förmåga att ersätta fossila material bör leda till målet att motverka klimatförändringarna. Utredaren föreslår även ett

"nytt mått som följer skogsbrukets hela bidrag till klimatarbetet, från trädens koldioxidupptag till produkternas potential att undanhålla koldioxidutsläpp

(substitutionseffekt) samt skogens och produkternas koldioxidlagring.” (SOU 2025:93 s.669).

En annan typ av handling som utredaren argumenterar leder till minskad klimatpåverkan är gödsling, något som framgår i följande citat:

Jag bedömer att gödslingen har en positiv inverkan på kolinbindningen i skogen, gödslingen kan därmed bidra till att motverka klimatförändringarna. Effekten av gödslingen är dessutom snabb, åtgärden ger därför omedelbar verkan på koldioxidhalten i atmosfären. (SOU 2025:93 s.669)

Utredningens krav på handling för att motverka klimatförändringarna kan således sammanfattas som att det ska bedrivas ett aktivt skogsbruk, att beräkningsmodeller för skogens klimatnytta även ska innefatta substitutionseffekten samt ökad gödsling för att öka den skogliga tillväxten.

För att motivera hur utredningens krav på handling ska ledda till målet är substitutionseffekten en central aspekt. Utredaren skriver att:

Beräkningarna är gjorda på två olika sätt, ett där råvara inte antas leda till minskade utsläpp av koldioxid genom materialsubstitution och ett där värdet av materialsubstitution inkluderas. Jag anser att skogsråvarans möjlighet att undanhålla fossila utsläpp är central när det gäller skogens klimatnytta (se kapitel 4 för en utförligare av frågan) och därmed att alternativet där substitutionseffekten inkluderas är det mest relevanta. (SOU 2025:93 s.369)

Här framgår det tydligt att utredaren betraktar substitutionen av fossila utsläpp som väldigt viktigt när det kommer till skogens roll i klimatomställningarna. Utredaren menar att

”Skogsråvara används för en rad ändamål, bland annat för tillverkning av massa, papper, textilier, sågade trävaror, biobränslen och som industriell insatsråvara. Allt fler industrier ser också bioråvaror som ett viktigt substitut för att kunna fasa ut fossila råvaror och bränslen.” (SOU 2025:93 s.376).

Vidare skriver utredaren att:

En annan invändning handlar om att klimatet inte påverkas om det är en koldioxidmolekyl som kommer från ett biogent kretslopp eller från ett fossilt utsläpp. Det må vara korrekt i en strikt kemisk och fysisk mening men knappas ur ett samhällsperspektiv. Den tid det tar för naturen att skapa olja, kol och gas är så lång att utsläpp från sådana källor till atmosfären måste beskrivas som linjära envägsutsläpp och inte som för biogena kolatomer som cirkulerar snabbare mellan jorden och atmosfären. För en långsiktig förvaltning av kolatomerna är naturligtvis en cirkulär återvinning bättre. (SOU 2025:93 s.430)

Här bemöter utredaren kritik mot idén kring substitutionseffekten, han menar att utsläpp från biogent material som beskrivs som ett cirkulärt kretslopp bör ses som bättre än utsläpp från fossila material. Utredningen argumenterar således för att ett aktivt skogsbruk begränsar klimatförändringarna genom att det möjliggör för att ersätta fossilt med biogent. Detta menar utredaren är positivt och att föredra då det handlar om ett cirkulärt kretslopp av kolatomer, snarare än ett linjärt utsläpp som vid användandet av fossila material.

Utredaren argumenterar för ett tillvägagångssätt för att nå det utsatta målet som även kan tänkas bidra till den ekonomiska tillväxten. Som sagt skriver utredaren inledningsvis att syftet med utredningen dels är ett ”hållbart konkurrenskraftigt skogsbruk”, då kan ett intensifierat skogsbruk ses som en nödvändighet. En väsentlig värdering kan således vara ekonomiska perspektiv såsom tillväxt och lönsamhet.

4.3 Jämförande analys

Svaret på uppsatsens första undersökningsfråga kan sammanfattas som att både skogsutredningen och rapporten argumenterar för att ett aktivt skogsbruk är nödvändigt för att motverka klimatförändringarna. Argumentationen i rapporten och skogsutredningen har många liknande drag. Målet i de två källorna är att motverka klimatförändringarna. Klimatförändringarna är även relevanta när det kommer till omständigheterna som påverkar källornas argumentation. Att klimatförändringarna sker är ett faktum. Vidare är källornas ”lösning” på det problem som omständigheterna för med sig och för att nå målet väldigt lika. Båda källor argumenterar att den rätta handlingen för att begränsa klimatförändringarna är ett aktivt skogsbruk. Det hänger ihop med att båda källorna menar att det bör införas ett nytt sätt att mäta skogens klimatnytta/rapporteringsmodell. Något som lyfts fram som en handling och lösning i skogsutredningen är gödsling som metod för att öka tillväxten i skogen och för att generera större klimatnytta. Detta är inte något som återfinns i SCA:s rapport.

Vidare motiverar både utredningen och rapporten de föreslagna handlingarna på liknande sätt, de delar mål-medel. Båda källor argumenterar för att ett aktivt skogsbruk genererar störst klimatnytta genom dess förmåga att ersätta fossilt med biogent. Substitutionseffekten är således viktig för båda källornas argumentation. Det positiva i substitutionseffekten motiveras med att det är en skillnad mellan utsläpp från biogent respektive fossilt. Båda källor ser utsläpp från biogent material som mycket bättre än fossila utsläpp. Vidare menar de att ett aktivt skogsbruk för med sig större klimatnytta i och med att det finns en viktig skillnad mellan utsläpp från biogent respektive fossilt material. Utsläpp från biogent ses som cirkulärt medan utsläpp från fossilt ses som linjärt. Man menar därmed att det

är av vikt att ersätta fossilt med biogent. Koldioxiden som släpps ut från det biogena kommer tas upp igen av skogen och är därmed att föredra. Båda källor vänder sig här till samma resonemang om att biogena utsläpp handlar om ett cirkulärt kretslopp medan utsläppen från fossilt stannar i atmosfären. I de två källorna finns det även indikationer som får en att misstänka att ekonomiska perspektiv och tillväxt kan ses som källornas värderingar, det som ”de egentligen är bekymrade över” (Fairclough & Fairclough 2012:70).

4.4 Kritisk analys

Vidare kommer jag att fokusera på vad det är som de två källorna utelämnar i argumentationen om skogens klimatnytta.

Skogsutredningen och rapporten saknar ”mål-medel” som faktiskt försvarar de handlingar som de föreslår. Som vi redan har sett i inledningen finns det inom forskningen inte konsensus om skogen genererar störst klimatnytta om den används som kolsänka eller om den brukas aktivt och därmed kan ersätta fossilt material (Englund et al. 2025). Men det råder dock konsensus kring att om man ser till ett kortare tidsspann så genereras störst klimatnytta om skogen inte skövlas får vara en kolsänka (Ibid). Det är något som inte återges i utredningen respektive rapporten. Där framgår det enbart att det bästa för att motverka klimatförändringarna är att aktivt bruka skogen.

Något som saknas i båda källor är en brist på holistiskt tänkande och förståelse av skogens påverkan på klimatet. Källornas argumentation håller om vi fokuserar på att på lång sikt motverka klimatförändringarna. Men om vi ser på forskningen i samband med den tidsfrist som IPCC menar att mänskligheten har för att begränsa klimatförändringarna visas en annan bild. Om vi ser till de kommande 150 åren menar Englund (2025:1935) att en minskning i skogsbrukets intensitet för med sig signifikant högre klimatnytta än dagens nivåer eller ett ännu intensivare skogsbruk. För att ha en chans att begränsa den globala uppvärmningen till +1,5°C måste dock nettonollutsläpp nås vid 2050. För att begränsa uppvärmningen till +2°C måste netto noll nås 2070 (IPCC 2023:20). I ljuset av detta går det att ifrågasätta både rapporten och utredningens argumentation. Det tas inte hänsyn till att utsläppen måste minska de kommande 20-40 åren för att begränsa uppvärmningen och de negativa konsekvenser den kommer att föra med sig. Det väcker en rad olika frågor; till vilket syfte tänker de att man ska motverka klimatförändringarna om inte för människans och Jordens välmående?

Något som saknas i båda källor är även någon form av problematisering av vad de handlingar som föreslås kan ha för negativa konsekvenser. Båda källor lyfter fram skogsbruket som räddningen i nöden, den framställs som oerhört viktig för att motverka klimatförändringarna. Något som redan skrivits i ovanstående stycke, är

att det kan ifrågasättas. Men rapporten och materialet som analyserats av skogsutredningen⁸ reflekterar inte över vad det kan föra med sig. Båda källor menar att skogsbruket måste öka. Sveriges yta består till stor del av skog men det finns inte en oändlig tillgång till skog, det är trots allt en begränsad resurs. 19% av kalhyggerna 2002-2023 var i skogar som aldrig tidigare brukats och att avskogningen sker cirka 6 gånger snabbare av Svenska naturskogar än av Brasilianska (Ahlström et al. 2022:1; Pascual et al. 2026:1256). Det här är aspekter som källorna inte tar upp.

Källorna presenterar inte heller vad som kan gå förlorat i och med ett intensivare skogsbruk. Den biologiska mångfalden i Sverige är starkt hotat och trakthyggesbruket lyfts fram som en stor orsak till detta (Andersson et al. 2026). Det här är ytterligare ett perspektiv som inte speglas i källorna, där lyfts ett aktivt skogsbruk fram som enbart positivt. I rapporten från SCA nämns inget om biologisk mångfald, där målas det enbart upp en bild om att det handlar om skogen som kolsänka eller som skogens förmåga att ersätta fossilt. Inledningsvis i uppsatsen skrivs det om krisen för den biologiska mångfalden och vilka effekter det kan få på inte bara naturen, utan även för samhället i stort.

Det är således relativt enkelt att kritisera den ”lösning” som utredningen respektive rapporten lägger fram. Den är inte förenlig med idén att motverka klimatförändringarna i tid för att även motverka de extrema negativa effekter naturen och människan kommer att drabbas av. Det väcker misstanken att källorna egentligen eftersträvar ett alternativt mål. Rapporten menar att det finns ett samband mellan ekonomisk lönsamhet och vad författarna menar är det bästa för klimatet. Samtidigt har utredningen som utskrivet mål att ”utveckla en framtida ändamålsenlig skogspolitik som främjar ett långsiktigt hållbart konkurrenskraftigt skogsbruk [..]” (SOU 2025:93 s.27). I analysen skrivs det att ekonomisk tillväxt och lönsamhet eventuellt kan ses som källornas ”värderingar”. Att det är det som aktörerna ”faktiskt är bekymrade över”, som Fairclough och Fairclough (2012:70) skriver. Men frågan är om det egentligen bör ses som källornas mål, att det är ekonomisk tillväxt och lönsamhet som de strävar efter.

---

⁸ Notera att inte hela utredningen har analyserats, endast resultaten från konkordansanalysen

5. Diskussion

Första undersökningsfrågan är *Vilka likheter kan återfinnas mellan skogsutredningen och rapporten från rundabordssamtalets argumentation om skogens klimatnytta?* Studien visar att skogsutredningen SOU 2025:93 och rapporten från rundabordssamtalet har en liknande argumentation för att stödja ståndpunkten att ett aktivt brukande av skogen är den bästa vägen att gå för att motverka klimatförändringarna. Det grundar sig på att båda källor har väldigt liknande uttalat mål, krav på handling och målmedel. Båda källors logik kan enkelt beskrivas som att: för att motverka klimatförändringarna ska det ske ett aktivt och intensivt skogsbruk för att möjliggöra ersättandet av fossilt med biogent. Det är att föredra då det handlar om ett cirkulärt utsläpp och inte ett linjärt.

Uppsatsens andra undersökningsfråga är: *Vilka alternativa intressen kan ligga till grund för ståndpunkten/ståndpunkterna i SOU 2025:93 och rapporten?* Svaret på denna fråga handlar om ekonomisk tillväxt och lönsamhet. Genom att analysera källornas värderingar har uppsatsen kommit fram till att de båda källorna egentligen har ett mål som handlar om ekonomisk tillväxt och lönsamhet. Detta påstående beläggs med faktumet att källornas ”mål-medel” inte kan sägas hålla. Skogsutredningen har som uttalat mål att skapa ett ”konkurrenskraftigt skogsbruk”. Målet om tillväxt och lönsamhet är således inte helt implicit i utredningen. Dock vilar den argumentation som i uppsatsen har analyserat främst på argument om att ett aktivt skogsbruk ökar klimatnyttan.

Uppsatsens sista undersökningsfråga är: *Vilka intressen och perspektiv framgår inte i de två källorna?* Här visar studien på att utredningen och rapporten inte tar hänsyn till vad som blir resultatet av den handling som de förespråkar; aktivt och intensivt brukande av skogen. Det handlar om påverkan på biologisk mångfald, naturvärden och på urfolket samerna.

5.1 Industrin och politiken går hand i hand

Genom att analysera argumentationen i rapporten och skogsutredningen kan vi konstatera att det finns tydliga likheter i hur de två källorna betraktar skogens klimatnytta, samt hur de båda argumenterar för att stödja dessa åsikter.

Om skogsutredningen implementeras och omsätts till policy kan rundabordssamtalets syfte ses som uppfyllt till en viss grad. Syftet med rundabordssamtalet var att ”utveckla momentum” för en rapporteringsmodell som innefattar substitutionseffekten. Det är något som skogsutredaren föreslår, det skrivs om införandet av en rapporteringsmodell som även innefattar

”produkternas potential att undanhålla koldioxidutsläpp (substitutionseffekt) samt skogens och produkternas koldioxidlagring.” (SOU 2025:93 s.669). Det bör ses som att det deltagarna på rundabordssamtalet ville, dels har hänt. De ville att den typen av rapporteringsmodell skulle införas som nu föreslagits i en statlig utredning. Studien bekräftar det som tidigare studier har visat, det finns en stark koppling mellan skogsindustrin och politiken. Holmgren med flera (2022) menar att de som har format den svenska bioekonomin är aktörer som bland annat har starka kopplingar till skogsindustrin och forskningen. Vidare skriver Holmgren att dessa aktörer har använt sig av bioekonomin för att framställa skogsindustrin som hållbar och reformativ. På rundabordssamtalet deltog både representanter från industrin och forskning. Det fanns således representanter från två av de sfärer som Holmgren med flera hävdar har inflytelse över framställningen av bioekonomin.

Även de tre huvudsakliga narrativ som Holmgren med flera (2022) menar att aktörerna inom bioekonomin kommunicerar förekommer i båda källor. I båda källorna är en vital aspekt i argumentationen att ersätta fossilt material med biogent material för att ”minska” utsläppen. Narrativet som framgår i de två källorna bygger även på en bild om att skogen måste brukas för att generera störst klimatnytta. Cirka hälften av deltagarna vid rundabordssamtalet var från skogsindustrin. Det kan antas att dessa personer i första hand prioriterar företagets ekonomiska avkastning framför hållbarhet. På samtalet deltog även representanter från intresseorganisationerna; Södra och skogsindustrierna. Dessa två tillsammans med SCA är några av de aktörer som Skogsstyrelsen (2026:45) menar ingår i det skogsindustriella komplexet. Ett komplex som man menar upprätthåller “[...]en grundläggande ekonomisk logik: skogen ska avverkas, förädlas och exporteras [...]”. Vidare består komplexet av ”majoriteten av de svenska politiska partierna” (ibid s.45). Faktumet att skogsutredningen argumenterar på ett väldigt liknande sätt som rapporten från SCA kan således visa på de starka kopplingarna mellan skogsindustrin och politiken. Något som tidigare studier redan visat, denna studie kan dock styrka detta ytterligare

5.2 Tillväxt framför hållbarhet

Argumentationsanalysen visar att det mål som både utredningen och rapporten framhäver handlar om att motverka klimatförändringarna. Men den kritiska analysen av främst de mål-medel som källorna använder sig av för att motivera att ett aktivt brukande av skogen leder till det utsatta målet visar att det finns brister i argumentationen. Det leder till att de handlingar som källorna föreslår i själva fallet kanske inte leder till det utsatta målet. De två källorna förespråkar ett aktivt brukande av skogen, något som gynnar ekonomin. Det är därmed möjligt att misstänka att utredningen och rapportens primära mål därmed inte är att motverka

klimatförändringarna. I själva fallet kan källornas mål beskrivas som ekonomisk vinst och tillväxt.

Argumentationen i skogsutredningen och rapporten från rundabordssamtalet kan ses som en form av grön exploatering. Exploatering kan förklaras som en typ av utveckling som bygger på utnyttjandet av naturen (Dunlap et al. 2024:439). Idag innefattar begreppet även näringar såsom skogsbruket (Dunlap et al. 2024:440). Skogsbruket, i synnerhet det storskaliga skogsbruket som växte fram under 1900-talet kan således ses som en typ av exploatering. Fokus har länge varit på ett aktivt skogsbruk för ekonomisk vinning (Lindahl et al. 2017:44-48). Samhället använder sig av skogen som en metod till utveckling. (Grön) exploatering kan sammanfattas som när investeringar och näringsprojekt beskrivs som hållbara och motiveras med argumentationer om klimatomställning och andra ekologiska perspektiv (Dunlap et al. 2024:450; Brock 2024:462). Studien visar att så är fallet även för skogsbruket. De två källorna argumenterar för att skogen måste brukas för att den då genererar störst klimatnytta.

Argumentationen om ett aktivt skogsbruk för att motverka klimatomställningarna prickar in de fyra kännetecken av grön exploatering som Dunlap m.fl (2024:446-451) med flera skriver om. I stycket ovan ser vi att hur klimatkrisen används för att legitimera fortsättningen av ett aktivt skogsbruk. Vi ser även hur det aktiva skogsbruket framställs som en lösning på problemet för att motivera dess fortsättning. Den tredje aspekten handlar om att traditionell och grön exploatering ofta är väldigt sammanflätad då aktörer som ägnar sig åt grön exploatering oftast samtidigt eller historiskt har ägnat sig åt traditionell exploatering (Dunlap et al. 2024:448-449). Om vi ser den moderna skogsindustrin som en typ av grön exploatering så är aktörerna som sysslar med den ofta aktörer som sysslat med just skogsbruk under en lång tid. Historiskt har dessa aktörer sysslat med exploatering. Idag är det i princip samma sak som sker men vi bör klassa det som grön exploatering och inte traditionell exploatering.

Vad är det då som har förändrats? Metoderna har självfallet utvecklats och de har blivit mer moderna etc. Men den största förändringen som har skett handlar inte om aktörernas praktik, det som faktiskt görs, utan hur de kommunicerar kring det. Förr motiverades skogsbruk och avverkningen av skog med en mer ekonomisk argumentation. Men nu handlar argumentationen om att vi måste ha ett aktivt skogsbruk för att motverka klimatförändringarna. Det målas upp en bild som mer handlar om att aktörerna inte har något val. Det sista kännetecknet är enligt Dunlap m.fl är att aktörernas antaganden bygger på falska antaganden. Det är något som det redan redogörs för i avsnittet kritisk analys (4.4). Med flera av de källor som används i uppsatsens inledning går det att kritisera de antaganden som utredningen och rapporten använder för att motivera att ett aktivt skogsbruk leder

till att motverka klimatförändringarna (för att undvika en, enligt IPCC uppvärmning som hotar mänskligheten och jorden). Precis som Dunlap skriver så resulterar brukandet av skogen i utsläpp, det är inte något som källorna förnekar men de argumenterar att det är en viktig skillnad, då det handlar om biogena utsläpp och inte fossila utsläpp.

Skogsbruket lyfts fram som en lösning på klimatförändringarna, men i själva verket kan det egentliga syftet ses som fortsatt exploatering. Det kan resultera i att en omställning hindras och att orättvisor upprätthålls. På grund av skogsbrukets exploativa natur kan det innebära att omställningen till en bioekonomi inte leder till en hållbar omställning och hållbar naturresursförvaltning (Holz 2023:654-656). Uppsatsen visar på hur klimatförändringarna används för att motivera ett aktivt brukande av skogen, det menas att det är ett måste för att lyckas med en omställning. Omständigheten att en omställning till ett mer hållbart samhälle och att efterfrågan på hållbara material ökar kan utnyttjas för att reproducera orättvisa och koloniala strukturer (Andreucci et al. 2023:3: Tornel 2023:848).

5.3 Brist på andra perspektiv

Enligt utredningens direktiv ska produktionsmålet och miljömålet fortfarande vara likställda. Det har dock varit fallet sedan 1993, men trots det har produktionen och ekonomiska perspektiv prioriterats (Lindahl et al. 2017:48–54). Studien visar att det finns en brist på andra perspektiv och intressen i de två källorna. I den kritiska analysen (4.4) visas det vilka negativa konsekvenser som de handlingar som källorna förespråkar kan resultera i. Det visar på ytterligare exploativa tendenser i källorna. Det kan dels ses som en indikation att författarna till de källorna har en syn där det antropogena prioriteras. Man prioriterar skogsbrukets fortsättning på bekostnad av andra värden såsom biologisk mångfald då man anser att det är av vikt för samhället. Exploatering handlar dels om att människan prioriteras, det skapas en tydlig hierarki mellan människor och ickemänskliga varelser (Dunlap et al. 2024:444).

Bristen på andra perspektiv kan även förklaras med att källorna förespråka en typ av ”svag hållbarhet”. Idén om att ersätta fossilt med biogent genom ett intensivt brukande av skogen tillhör Vogelpohls (2023:1-2) andra synsätt. Att maximera produktionen av biogena produkter. Det menas att vi måste bruka skogen aktivt för att motverka klimatförändringarna. Nu kan som sagt denna idé ifrågasättas. Men om vi bortser från det ett tag så ser vi då en väg till en hållbar omställning som enbart ser till människan. Ett intensivt skogsbruk har förödande konsekvenser på den biologiska mångfalden (Andersson et al. 2026). Den här synen på hållbarhet kan förklaras som ”svag hållbarhet”, fokus är på det antropogena och inte på alla levande varelser inom systemet (Vogelpohls 2023:1-2).

6. Slutsats

I studien har skogsutredningen SOU 2025:93 analyserats. På grund av utredningens omfattning avgränsades materialet genom en konkordansanalys. Hela utredningen har således inte analyserats utan enbart där de valda sökorden förekom. Det innebär att analysen kan ha missat argumentationer i utredningen. Det är även viktigt att påpeka att utredningen är gjord av en utredare, eller en liten grupp av människor. Förslagen har inte implementerats ännu och kan därmed inte sägas representera svensk skogspolicy. Utredaren är dock tillsatt av regeringen och agerar enligt regeringens direktiv. Den kan således fortfarande säga något om beslutsfattarnas syn på frågan. Kommande studier kan fokusera på andra teman i utredningen. Även en mer omfattande studie angående skogens klimatnytta är ett alternativ för framtida forskning. En sådan studie kan använda sig av fler sökord för att minimera risken att viktiga argumentationer faller bort. Denna studie utgick från de ord som användes i rapporten från rundabordssamtalet. Framtida forskning kan fokusera på ord som förekommer i material från den andra sidan i debatten.

Vidare analyserades rapporten från rundabordssamtalet. På rundabordssamtalet var SCA det skogsbolag som deltog. Deltagarna innefattade representanter från intresseorganisationer för skogsindustrin. Argumentationen i rapporten kan dock inte ses som representativ för hela skogsindustrin. Kommande studier kan studera argumentationen som andra skogsbolag kommunicerar angående skogens klimatnytta. Det skulle bidra till en bredare bild av hur skogsindustrin argumenterar angående skogens klimatnytta.

Jag visar att skogsutredningen tydligt går på den linje som skogsindustrin presenterat och kämpat för. Det argumenteras för att ett aktivt och intensivt brukande av skogen leder till minskad klimatpåverkan genom att man kan använda biogent material för att ersätta fossilt material. Tanken som lyfts fram är att biogena utsläpp handlar om ett cirkulärt kretslopp, skogen kommer att ta upp koldioxiden igen. Därmed argumenteras det för att ett aktivt skogsbruk leder till minskade klimatförändringar då man menar att det leder till minskade utsläpp. Denna argumentation går dock att ifrågasätta utifrån forskning på ämnet. Ett aktivt brukande av skogen ger inte större klimatnytta förens om lång tid. Samtidigt menar IPCC att mänskligheten enbart har 30-40 år för att minska klimatförändringarna om uppvärmningen ska begränsas till maximalt +2°C. Det leder till att ifrågasätta om ståndpunkten att bruka skogen aktivt och intensivt faktiskt är grundad på oro för klimatförändringarna. Eller om det som faktiskt spelar roll är ekonomisk tillväxt och lönsamhet. Vidare visar det att klimatkrisen används för att legitimera ”business as usually”.

Det narrativ som lyfts fram kan förklaras som en typ av svag hållbarhet. Om utredningen och rapportens ”krav på handling” kan kallas för hållbarhet handlar det om en hållbarhet som ser till den mänskliga aspekten och majoritetssamhället. Som det förklaras ovan går det att ifrågasätta om argumentationen för aktivt skogsbruk faktiskt förs på grund av värnandet om en hållbar omställning av samhället. Utredningen och rapporten behandlar inte de negativa effekter ett intensivt skogsbruk kan tänkas generera såsom negativ inverkan på biodiversiteten och samernas rättigheter. Källorna anser att ett aktivt och intensivt brukande av skogen är vitalt för en omställning till ett hållbarare samhälle. De tar dock inte hänsyn till hela ekosystemet som innefattar både människan och naturen. Argumentationen i källorna ser bara till det mänskliga perspektivet och förespråkar en hållbarhet för människan, inte för alla. Vidare kan det ifrågasättas om det ens handlar om hållbarhet för människan, eller enbart för majoritetssamhället. Skogsbruket har negativ inverkan på samerna. De blir således en grupp som kan sägas ”offras” för att resten av samhället ska bli hållbart.

Den här uppsatsen visar på ett tydligt samband mellan skogsutredningen och rapporten från rundabordssamtalet och hur ekonomiska perspektiv återigen prioriteras över miljömässiga. Politiken bör prioritera det som gynnar Sveriges befolkning, inte industrin. Vidare bör politiska förslag och policys vara sakliga och byggda på fakta. Den här uppsatsen visar dock hur det som var syftet med rundabordssamtalet dels har uppfyllt, med skogsutredningen kan det sägas att momentum för substitutionseffekten har utvecklats. Slutligen bygger argumentationen på premisser som kan ifrågasättas utifrån rådande klimatforskning.

Referenser

- Ahlström, A., Canadell, J.G. & Metcalfe, D.B. (2022). Widespread Unquantified Conversion of Old Boreal Forests to Plantations. *Earth's Future*, 10 (11), <https://doi.org/10.1029/2022EF003221>
- Andersson, C., Karlsson, S., Liljewall, E. & Åberg, J. (2026). *Biologisk mångfald i skogen*. (2026/07). Skogsstyrelsen.
- Andreucci, D., García López, G., Radhuber, I.M., Conde, M., Voskoboynik, D.M., Farrugia, J.D. & Zografos, C. (2023). The coloniality of green extractivism: Unearthing decarbonisation by dispossession through the case of nickel. *Political Geography*, 107, 102997. <https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2023.102997>
- Beckeman, V., Larsson, U., Lyrå, L., Sjölund, H., Sohlström, H. & Vatne, I. (2024). Den gröna omställningen finns i skogen. *Dagens industri*, 5 december. <https://www.di.se/debatt/den-grona-omstallningen-finns-i-skogen/> [2026-03-15]
- Beland Lindahl, K., Sténs, A., Sandström, C., Johansson, J., Lidskog, R., Ranius, T. & Roberge, J.-M. (2017). The Swedish forestry model: More of everything? *Forest Policy and Economics*, 77, 44–55. <https://doi.org/10.1016/j.forpol.2015.10.012>
- Berg, A. (2010). *Reindeer herding and modern forestry*. Acta Universitatis Agriculturae Sueciae, (2010:45). <https://res.slu.se/id/publ/29355>
- Brock, A. (2024). A green extractivist railway? Exploring the political ecology of Europe's largest infrastructure project. *Journal of Political Ecology*, 31 (1). <https://doi.org/10.2458/jpe.5637>
- Dir 2024:16. *En robust skogspolitik som ser skogen som en resurs*.
- Dunlap, A., Verweijen, J. & Tornel, C. (2024). The political ecologies of “green” extractivism(s): An introduction. *Journal of Political Ecology*, 31 (1). <https://doi.org/10.2458/jpe.6131>
- Eggers, J., Lundström, J., Snäll, T. & Öhman, K. (2022). Balancing wood production and biodiversity in intensively managed boreal forest. *Scandinavian Journal of Forest Research*, 37 (3), 213–225. <https://doi.org/10.1080/02827581.2022.2066170>

- Englund, G., Eggers, J., Jonsson, B.-G., Schulte, M. & Skytt, T. (2025). Why We Disagree about the Climate Impact of Forestry – A Quantitative Analysis of Swedish Research. *Environmental Management*, 75 (8), 1923–1937.
<https://doi.org/10.1007/s00267-025-02208-z>
- Fairclough, N. & Fairclough, I. (2012). *Political discourse analysis: A Method for Advanced Students*. Routledge.
- Fältbiologerna (2022). Vad vi tycker – Naturskydd. <https://faltbiologerna.se/vad-vi-tycker-naturskydd/> [2026-05-29]
- Greenpeace (2025). *Rapport: Samers rättigheter respekteras inte av stora skogsbolag - bryter mot regelverk* [pressmeddelande], 6 mars,
<https://via.tt.se/pressmeddelande/3816758/rapport-samers-rattigheter-respekteras-inte-av-stora-skogsbolag-bryter-mot-regelverk?publisherId=3236844&lang=sv>
- Greenpeace Sweden (2026). Svensk skog.
<https://www.greenpeace.org/sweden/skog/svensk-skog/> [2026-05-29]
- Holmgren, S., Giurca, A., Johansson, J., Kanarp, C.S., Stenius, T. & Fischer, K. (2022). Whose transformation is this? Unpacking the ‘apparatus of capture’ in Sweden’s bioeconomy. *Environmental Innovation and Societal Transitions*, 42, 44–57.
<https://doi.org/10.1016/j.eist.2021.11.005>
- Holz, J.R. (2023). Threatened sustainability: extractivist tendencies in the forest-based bioeconomy in Finland. *Sustainability Science*, 18 (2), 645–659.
<https://doi.org/10.1007/s11625-023-01300-9>
- Horstkotte, T. (2021). *Rennäring och skogsnäring i Sverige: delad kunskap för delad markanvändning*. (Future Forests Rapportserie 2021:2). Sveriges lantbruksuniversitet. ffrapport_rennaring-och-skogsnaring-i-sverige_21-06-01_acr10.pdf
- IPCC, 2023: Summary for Policymakers. In: *Climate Change 2023: Synthesis Report. Contribution of Working Groups I, II and III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change* [Core Writing Team, H. Lee and J. Romero (eds.)]. IPCC, Geneva, Switzerland, pp. 1-34,
<https://doi.org/10.59327/IPCC/AR6-9789291691647.001>
- Jones, R.H. (2024). *Discourse analysis: a resource book for students*. Third edition. Routledge, Taylor & Francis Group. (Routledge English language introductions)

- Khaine, I. & Woo, S.Y. (2015). An overview of interrelationship between climate change and forests. *Forest Science and Technology*, 11 (1), 11–18.
<https://doi.org/10.1080/21580103.2014.932718>
- Millennium Ecosystem Assessment (2005). *Ecosystem and Human Well-Being: Biodiversity Synthesis*. <https://wedocs.unep.org/handle/20.500.11822/8755>
- Naturvårdsverket (2024). *Klimatet och skogen*.
<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomstallningen/omraden/klimatet-och-skogen/> [2026-05-06]
- Norén, A.-M. (2026). *Rennäringen i Sverige*. Sametinget.se.
<https://sametinget.se/rennaringen-sverige> [2026-05-18]
- Olsson, A. & Johansson, J. (2025). Legitimising different futures: Swedish forest management as a climate change mitigation measure. *Environmental Science & Policy*, 171, 104174. <https://doi.org/10.1016/j.envsci.2025.104174>
- Pascual, D., Hugelius, G., Canadell, J.G., Harden, J., Jackson, R.B., Georgiou, K., Jonshagen, A., Lindström, J., Ljung, K., Register, E., Volle, C., Asch, J., Ervander, U., Fälthammar De Jong, G., Sun, J. & Ahlström, A. (2026). Higher carbon storage in primary than secondary boreal forests in Sweden. *Science*, 391 (6791), 1256–1261. <https://doi.org/10.1126/science.adz8554>
- Rummukainen, M. (2024). *Skogens klimatnytta 2.0: klimatomställning nästa*. Centrum för miljö- och klimatvetenskap, Lunds universitet.
- Bartsch, S. (2021). *Regular expressions in AntConc*. linguisticsweb.org.
<https://www.linguisticsweb.org/doku.php?id=linguisticsweb:tutorials:basics:regex:regex-antconc> [2026-04-29]
- SCA. (2019). *Climate benefits from forests, forestry and forest industry – how can we clarify, calculate and communicate them?*
- SOU 2025:93. *En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk*.
- SMHI. (2025). *Yttrande över remiss av betänkandet SOU 2025:93 En robust skogspolitik för ett aktivt skogsbruk*

- Skogsaktuellt (2026). Ny skogspolitisk utredning – Södraprofilen Göran Örländer sårskild utredare. *Skogsaktuellt*. <https://www.skogsaktuellt.se/artikel/2234901/ny-skogspolitisk-utredning--sdraprofilen-gran-rlander-srskild-utredare.html> [2026-05-15]
- Skydda skogen (n.d.). Våra mål. <https://skyddaskogen.se/vara-mal/> [2026-05-29]
- Stora Enso (n.d.). *Substitutionseffekten*. forest.storaenso.com. <https://forest.storaenso.com/sv-se/hallbarhet-i-skogen/skogen-och-klimatet/substitutionseffekten> [2026-03-25]
- Svensson, J., Wallin, I. & Droste, N. (2026). *Makten över skogen*. (2026/03). Skogsstyrelsen. <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/om-oss/rapporter/rapporter-2026/rapport-2026-03-makten-over-skogen.pdf>
- Tornel, C. (2023). Energy justice in the context of green extractivism: Perpetuating ontological and epistemological violence in the Yucatan Peninsula. *Journal of Political Ecology*, 30 (1). <https://doi.org/10.2458/jpe.5485>
- UNEP (2022). *Facts about the nature crisis* | UNEP - UN Environment Programme. <https://www.unep.org/facts-about-nature-crisis> [2026-04-09]
- Vogelpohl, T. (2023). Understanding the bioeconomy through its instruments: standardizing sustainability, neoliberalizing bioeconomies? *Sustainability Science*, 18 (2), 583–597. <https://doi.org/10.1007/s11625-022-01256-2>
- WWF & Naturskyddsföreningen (2023). *40 000 svenskar i skogsupprop till regeringen – rädda skogens arter!* [pressmeddelande], 1 juni. <https://via.tt.se/pressmeddelande/3349594/40-000-svenskar-i-skogsupprop-till-regeringen-radda-skogens-arter?publisherId=3236436>

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbart på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

JA, jag, Ludvig Jogmark har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.